

Urząd Regulacji Energetyki

<https://www.ure.gov.pl/pl/cieplo/charakterystyka-rynku/6162,2013.html>
03.05.2024, 09:58

2013

Lokalny charakter rynków ciepła

Główną cechą charakterystyczną sektora ciepłowniczego jest jego lokalny charakter. Przedsiębiorstwa dostarczają do odbiorców ciepło za pośrednictwem sieci, w których nośnikiem jest woda lub para. Transport nośników ciepła rurociągami generuje straty ciepła i w związku z tym lokalny obszar działania poszczególnych systemów ciepłownicznych (sieci ciepłownicznych zasilanych z jednego lub kilku źródeł ciepła) jest determinowany względami ekonomicznymi.

Sektor usług ciepłownicznych charakteryzuje się niskim poziomem konkurencji. Uznawany jest za funkcjonujący w obszarze monopolu naturalnego.

Charakterystyka przedsiębiorstw

Analiza sektora ciepłowniczego przygotowywana jest w oparciu o dane zbierane przez URE w corocznym badaniu koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłownicznych. W badaniu za 2013 r. udział wzięło 451 spośród 455 przedsiębiorstw posiadających koncesję Prezesa URE. Liczba badanych koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłownicznych zmniejszyła się o 2,6% w stosunku do roku ubiegłego, co wynika m.in. ze zmian w przepisach prawa oraz ze zmian własnościowych w sektorze. Badane przedsiębiorstwa wykazywały dużą różnorodność pod względem form organizacyjno-prawnych i własnościowych oraz stopnia zaangażowania w działalność ciepłowniczą. Przedsiębiorstwa te były, w większości przypadków, zintegrowane pionowo i zajmowały się zarówno wytwarzaniem ciepła, jak i jego dystrybucją, a także obrotem. W ciągu dwunastu lat badań sektora udział podmiotów zajmujących się wytwarzaniem ciepła zmniejszył się o 3,3 punktu procentowego, natomiast o 5,2 punktu procentowego wzrósł udział przedsiębiorstw świadczących usługi dystrybucyjne. W tym okresie zmniejszył się udział przedsiębiorstw prowadzących wyłącznie działalność wytwórczą, natomiast wzrósł udział koncesjonowanych przedsiębiorstw zajmujących się tylko przesyłaniem i dystrybucją oraz obrotem. Część dystrybutorów ciepła wytwarzała ciepło we własnych źródłach, które ze względu na moc zainstalowaną poniżej 5 MW nie podlegały koncesjonowaniu.

Potencjał sektora

Koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze dysponują zróżnicowanym i rozdrobnionym potencjałem technicznym określanym przez dwie podstawowe wielkości, tj. zainstalowaną moc cieplną oraz długość sieci ciepłowniczej. Koncesjonowani wytwórcy ciepła wytwarzają ciepło w źródłach różnej wielkości z przewagą ilościową źródeł małych do 50 MW (57,8% w 2013 r.). Tylko osiem przedsiębiorstw miało w swoich źródłach moc osiągalną powyżej 1

000 MW, a ich łączna moc osiągalna stanowiła ponad 1/4 mocy osiągalnej wszystkich źródeł koncesjonowanych. Podmioty te działały również w obszarze wytwarzania energii elektrycznej. Spośród badanych przedsiębiorstw w 2013 r. 9,0% nie posiadało koncesjonowanych źródeł ciepła.

W 2013 r. całkowita moc cieplna zainstalowana u koncesjonowanych wytwórców ciepła wynosiła 56 521 MW, a moc osiągalna - 55 744,1 MW.

Długość sieci ciepłowniczej, będąca w dyspozycji koncesjonowanych przedsiębiorstw ciepłowniczych wynosiła 20 138,5 km. W 2013 r. przedsiębiorstwa te wytworzyły łącznie z ciepłem odzyskanym w procesach technologicznych (odzysk ciepła) 428,5 tys. TJ ciepła. Ponad 62% ciepła wyprodukowanego w źródłach, tj. 247,9 tys. TJ zostało wytworzone w kogeneracji z produkcją energii elektrycznej. Jednak tylko 27% wytwórców ciepła uczestniczących w badaniu wytwarzało ciepło w kogeneracji.

Pozytywnym zjawiskiem obserwowanym w ostatnich latach jest zahamowanie wzrostu wartości wskaźnika dekapitalizacji majątku trwałego, który w latach 2002-2007 systematycznie rósł od poziomu 54,75% do 60,05%. Od 2008 r. wzrost wskaźnika uległ zahamowaniu i jego wartość zaczęła się obniżać aż do poziomu 51,61% w 2013 r.

Produkcja ciepła i zużycie paliw

Znaczna część ciepła wytworzonego przez koncesjonowane przedsiębiorstwa ciepłownicze była przeznaczona na zaspokojenie własnych potrzeb, a pozostała jego część wprowadzona została do sieci ciepłowniczych zarówno własnych, jak również sieci będących własnością innych przedsiębiorstw. Przy czym ostatecznie do odbiorców przyłączonych do sieci, po uwzględnieniu strat podczas przesyłania, trafiło 57% wyprodukowanego ciepła. Prawie 50,0% ciepła oddanego do sieci w 2013 r. było przedmiotem dalszego obrotu.

Udział ciepła wyprodukowanego z wykorzystaniem węgla kamiennego zmniejszył się od 2002 r. o 3,5 punktu procentowego. Obserwowany jest natomiast systematyczny wzrost udziału ciepła uzyskiwanego w wyniku spalania gazu ziemnego i biomasy - odpowiednio o 4,0 i 4,1 punktu procentowego. Od 2002 r. produkcja ciepła z biomasy wzrosła ponad dwukrotnie (z 11 507 378 GJ do 26 006 337,1 GJ).

Dyweryfikacja paliw zużywanych do produkcji ciepła była zdecydowanie większa w przedsiębiorstwach produkujących ciepło w procesie kogeneracji. W tej grupie przedsiębiorstw również dominującym paliwem jest węgiel kamienny, ale już prawie 30% ciepła wytwarzane jest z innych paliw, w tym 5,3% z oleju opałowego, 8,0% z gazu ziemnego i 8,3% z biomasy. Natomiast w przedsiębiorstwach wytwarzających ciepło bez kogeneracji, zdecydowanie dominuje węgiel kamienny - 87,4% i gaz ziemny - 8,6%.

W 2013 r. wolumen sprzedaży ciepła ogółem (łącznie z odsprzedażą innym przedsiębiorstwom) wyniósł 381 916,0 TJ, a więc kształtował się na nieznacznie niższym poziomie niż w 2012 r. (389 364,5 TJ) - spadek o 1,9%.

Prawie 40% wolumenu sprzedaży ciepła realizowane było bezpośrednio ze źródeł, natomiast pozostała część za pośrednictwem sieci ciepłowniczej. Tylko 11% ciepła sprzedawanego bezpośrednio ze źródeł dostarczone zostało do odbiorców końcowych, a pozostała część trafiła do sieci ciepłowniczych dystrybutorów. W przypadku sprzedaży ciepła za pośrednictwem sieci ciepłowniczej do odbiorców końcowych trafiło aż 97,4% ciepła.

Ceny uzależnione od paliwa

W 2013 r. średnia cena jednoskładnikowa ciepła w kraju ukształtowała się na poziomie 44,27 zł/GJ i wzrosła o 7,2% od poprzedniego roku. W 2013 r. średnia cena wytwarzanego ciepła (bez opłaty za usługi przesyłowe) wyniosła 35,38 zł/GJ, ale ceny w poszczególnych przedsiębiorstwach są mocno zróżnicowane w zależności od rodzaju zużywanego paliwa. Najtańsze w 2013 r. było ciepło produkowane z węgla brunatnego (ok. 24 zł/GJ), droższe z węgla kamiennego (ok. 34 zł/GJ), jeszcze droższe z gazu wysokometanowego (ok. 58 zł/GJ), a najdroższe z oleju opałowego (blisko 90 zł/GJ).

Wynik finansowy i rentowność

W 2013 r. przychody z działalności ciepłowniczej ukształtowały się na poziomie 17 446,0 mln zł natomiast koszty to 17 129,3 mln zł. Prawie 55% przychodów sektora stanowią przychody z wytwarzania ciepła, pozostała część przychodów przypada po połowie na przychody z przesyłania i dystrybucji oraz z obrotu ciepłem. W 2013 r. wynik finansowy brutto całego sektora ukształtował się na poziomie 316,6 mln zł.

Dodatni wynik wiąże się ze wzrostem rentowności przedsiębiorstw ciepłowniczych. W 2013 r. odnotowano po raz pierwszy od kilku lat dodatnią rentowność ciepłownictwa - wartość wskaźnika rentowności ukształtowała się na poziomie 1,81% i wzrosła o 3,45 punktu procentowego w stosunku do roku ubiegłego.

W 2013 r. koszty zmienne działalności ciepłowniczej obniżyły się o 1,5% w stosunku do roku ubiegłego (w 2012 r. wzrosły o 13,1% w stosunku do 2011 r.), natomiast wzrost kosztów stałych o 3,7% utrzymał się prawie na tym samym poziomie co w 2012 r.

Rok 2013 był kolejnym, który zapisał się jako ciepły i sprzedaż ciepła w stosunku do 2012 r. obniżyła się o 1,9%. Natomiast przychody ze sprzedaży ciepła wzrosły o 5,1%.

Data publikacji : 20.05.2015

[Następny Strona](#)

